

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Навчально-науковий інститут
«Інститут державного управління»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник голови приймальної комісії,
в. о. ректора Харківського національного
університету імені В. Н. Каразіна

_____ Олександр ГОЛОВКО
« ____ » _____ 2024 р.

ПРОГРАМА
ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ
для вступників на навчання за денною та заочною формами
для здобуття освітнього ступеня «магістр»
за спеціальністю 051 «Економіка»
галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» за освітньо-професійною
програмою «Управління персоналом та економіка праці»
на основі ступеня магістр, освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліст

Харків – 2024

Програма фахового вступного випробування для вступників на навчання за денною та заочною формами для здобуття освітнього ступеня «магістр» за спеціальністю 051 «Економіка» галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» за освітньо-професійною програмою «Управління персоналом та економіка праці» на основі ступеня магістр, освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліст

Укладачі: д.держ.упр., проф. Статівка Н.В. (гарант освітньої програми);
к.держ.упр., доц. Надточій А.О.;
к.держ.упр., доц. Бублій М.П.

ВСТУП

Програму фахових вступних випробувань зі спеціальності 051 Економіка розроблено на основі освітньо-професійних програм підготовки бакалавра за спеціальністю 051 Економіка у ХНУ імені В.Н. Каразіна згідно Стандарту вищої освіти за спеціальністю 051 Економіка галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 13.11.2018 р. №1244.

Програма визначає перелік питань, обсяг, складові та технологію оцінювання знань абітурієнтів під час вступу на навчання для здобуття ступеня магістра за спеціальністю 051 Економіка галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» за освітньо-професійною програмою «Управління персоналом та економіка праці».

Мета фахових випробувань полягає у виявленні рівня теоретичних знань, практичних умінь і навичок, необхідних для опанування здобувачами вищої освіти у подальшому процесі навчання обов'язкових і варіативних дисциплін за програмою підготовки фахівця для здобуття освітнього ступеня «магістра» за спеціальністю 051 Економіка галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» за освітньо-професійною програмою «Управління персоналом та економіки праці».

Вимоги до рівня підготовки вступників наступні. Майбутній здобувач ступеня магістр зі спеціальності 051 «Економіка» має продемонструвати ступінь своєї підготовленості з обраної спеціальності, рівень загальної і професійної ерудиції до розв'язання поставлених завдань. Обов'язковою умовою також є вільне володіння державною мовою. Програма фахового вступного іспиту до магістратури за спеціальністю 051 «Економіки» має інтегрований характер, базується на вимогах до знань та вмінь випускника ступеня вищої освіти «бакалавр» зі спеціальності 051 «Економіка» і включає зміст навчальних дисциплін:

1. Мікроекономіка
2. Макроекономіка
3. Економіка підприємства
4. Система міжнародних економічних відносин.

Організація вступного випробування здійснюється відповідно до Положення про приймальну комісію Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна.

Фахове вступне випробування проходить у письмовій формі у вигляді теоретичних питань та практичного завдання. Фахове вступне випробування проводиться упродовж 2-х академічних годин.

ХАРАКТЕРИСТИКА ЗМІСТУ ПРОГРАМИ, ДИСЦИПЛІНИ, ЇХ ТЕМИ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ФАХОВЕ ВСТУПНЕ ВИПРОБУВАННЯ

1. МІКРОЕКОНОМІКА

1.1. Предмет і функції економічної науки. Рівні економічного аналізу.

1.2. Проблема обмеженості ресурсів і необхідності вибору. Межа виробничих можливостей (крива трансформації). Альтернативна вартість. Економічна ефективність.

1.3. Загальнонаукові методи економічного аналізу. Граничний аналіз. Економічні показники. Номінальні і реальні змінні. Поняття нормативної і позитивної економіки.

1.4. Попит і закон попиту. Аналіз змін попиту та величини попиту. Нецінові визначники попиту.

1.5. Суть та види еластичності попиту. Цінова еластичність попиту і загальний виторг виробника. Економічна інтерпретація значень коефіцієнтів різних видів еластичності попиту.

1.6. Пропозиція і закон пропозиції. Аналіз змін пропозиції та величини пропозиції. Нецінові визначники пропозиції. Цінова еластичність пропозиції.

1.7. Ринкова рівновага. Визначення рівноважної ціни та рівноважної кількості товару. Надлишок виробника і надлишок споживача.

1.8. Корисність в економічній науці і проблема її виміру. Функція корисності. Сукупна і гранична корисність. Закон спадної граничної корисності блага.

1.9. Сутність раціонального вибору споживача. Поняття «рівноваги споживача». Правило рівноваги споживача за умови споживання набору благ.

1.10. Криві байдужості (індиферентності) та їх властивості. Коефіцієнт граничної норми заміни (заміщення) благ. Карта кривих байдужості.

1.11. Бюджетне обмеження та можливості споживача. Рівновага споживача з позицій порядкового (ординалістського) підходу. Реакція споживача на зміну цін товарів і доходу споживача..

1.12. Параметри функціонування підприємства як мікроекономічної моделі. Суть виробництва. Технологія виробництва. Поняття і параметри виробничої функції. Виробнича функція з одним змінним фактором. Сукупний, середній та граничний продукт, їх взаємозв'язки. Стадії виробництва.

1.13. Виробнича функція з двома змінними факторами. Крива виробничої байдужості (ізокванта): поняття і властивості. Лінія однакових витрат виробництва (ізокоста). Правило рівноваги виробника.

1.14. Економічний і бухгалтерський підходи до визначення витрат виробництва. Явні і неявні витрати виробництва. Економічний, бухгалтерський і нормальний прибуток.

1.15. Сутність ринкової структури. Види ринкових структур.

1.16. Суть, ознаки та умови функціонування ринку досконалої конкуренції. Ефективність ринку досконалої конкуренції. Умови рівноваги фірми-досконалого конкурента у довгостроковому і короткостроковому періодах.

1.17. Характерні ознаки ринкової структури чистої монополії. Види монополій. Порівняльна оцінка конкурентного та монопольного ринків. Суспільні втрати від діяльності монополіста. Умови рівноваги монополіста у довгостроковому і короткостроковому періодах.

1.18. Характерні ознаки ринкової структури монополістичної конкуренції. Нецінова конкуренція в умовах монополістичної конкуренції. Особливості організації олігопольного ринку. Види олігополій. Економічні наслідки олігополії.

Список рекомендованої літератури:

1. Базилевич В.Д. Мікроекономіка: Підручник. Київ : Знання, 2008. 679с.
2. Базилевич В. Д. Макроекономіка : навч. посіб. / В. Д. Базилевич. – Київ : Нац. ун-т ім. Шевченка. Знання. 2015. – 694 с.
3. Базилінська О. Я. Мікроекономіка : теорія та практика / О. Я. Базилінська. – К. : Києво-Могилянська академія, 2007. – 272 с.
4. Економічна теорія. Мікроекономіка : підручник / В. М. Тарасевич та ін.; за ред. В. М. Тарасевича. – К. : Знання, 2012. – 134 с.
5. Курс мікроекономіки: Навчальний посібник для студентів спеціальностей "Економіка", "Облік і оподаткування", "Менеджмент", "Маркетинг", "Підприємство, торгівля та біржова діяльність" / За ред. 30 С.І. Архієреєва. – Харків: Видавництво Іванченка І.С., 2019. – 156 с.
6. Макконнелл К. Мікроекономіка / К. Макконнелл, С. Брю ; пер. з англ. – Л. : Просвіта, 1999. – 650 с.
7. Мікроекономіка : підручник / А. П. Наливайко та ін. – К. : КНЕУ, 2011. – 446 с.
8. Мікроекономіка: підручник / уклад. В. М. Лич, П. М. Куліков, Б. Е. Головащ, В. В. Гончаров. Київ, 2018. 96 с.
9. Роберт С. Піндайл, Даніел Л.Рубінфелд. Мікроекономіка. – К.: Основи, 1996. – 646 с.
10. Стеблій Г.Я. Мікроекономіка: Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 221 с.
11. Acemoglu D., Laibson D., List J. Microeconomics. London: Pearson, 2019. 514 p.

2. МАКРОЕКОНОМІКА

2.1. Основні показники системи національних рахунків та методи їх визначення: Валовий внутрішній продукт (ВВП), Валовий національний продукт (ВНП), Чистий внутрішній продукт (ЧВП), Національний дохід (НД). Три методи обчислення ВВП

2.2. Індекси цін та їх види Індекс споживчих цін (ІСЦ). Номінальний та реальний ВВП. Дефлятор ВВП Зведення номінального до реального ВВП. Інфлювання і дефлювання.

2.3. Кейнсіанські функції споживання і заощадження. Гранична схильність до споживання та до заощадження Середня схильність до споживання і до заощадження. Чинники споживання та заощадження.

2.4. Суть та види Інвестицій (валові і чисті; реальні і фінансові; короткострокові та довгострокові; прямі і портфельні; венчурні і безризикові). Автономні і похідні (індуковані) інвестиції. Мультиплікатор інвестицій.

2.5. Сукупний попит: суть та структура. Цінові та нецінові чинники впливу на сукупний попит Крива сукупного попиту та її переміщення

2.6. Сукупна пропозиція: суть та чинники впливу. Крива сукупної пропозиції та її переміщення. Сукупна пропозиція в короткостроковому та довгостроковому періодах.

2.7. Рівновага сукупного попиту та сукупної пропозиції в короткостроковому та довгостроковому періодах.

2.8. Діловий цикл та його фази (спад, дно, піднесення, вершина). Причини економічних коливань Малі, середні та довгі цикли

2.9. Інфляція: суть, причини виникнення, види та соціально-економічні наслідки Рівень та темп інфляції

2.10. Антиінфляційна політика: суть та види (активна, пасивна).

2.11. Безробіття та його види (структурне, фрикційне, циклічне). Природна норма безробіття. Рівень безробіття.

2.12. Грошовий ринок та його агрегати.

2.13. Попит на гроші. Пропозиція грошей Простий депозитний мультиплікатор. Рівновага на грошовому ринку.

2.14. Монетарна політика: суть, цілі та види (політика «дорогих» і «дешевих» грошей).

2.15. Економічне зростання: суть та типи (екстенсивний та інтенсивний). Фактори економічного зростання.

2.16. Людські ресурси та людський розвиток. Сталий людський розвиток. Складові індексу людського розвитку

2.17. Соціальна економіка та політика.

2.18. Об'єкти та суб'єкти соціальної політики. Види та інструменти соціальної політики.

2.19. Державні соціальні стандарти (прожитковий мінімум, мінімальна заробітна плата, мінімальна пенсія).

Список рекомендованої літератури:

1. Базилевич В.Д., Баластрик Л.О. Макроекономіка. Навчальний посібник. Вид. 2-ге, доповнене. К.: Атака, 2009. 368 с.

2. Базилевич В.Д., Базилевич К.С., Баластрик Л.О. Макроекономіка: практикум: навч. посіб. / за ред. В.Д. Базилевича. 2-ге вид., переробл. і доп.

К.: Знання, 2010. 550 с

3. Бутук О.І., Волкова Н.І. Макроекономіка: тренінг-курс: навч. посіб. К.: Знання, 2007. 235 с.

4. Круш П.В., Тульчинська С.О. Макроекономіка: навч. посіб. 2-е вид., перероб. та доп. К.: Центр учбової літератури, 2008. 328 с.

5. Приходько В.П., Шинкар В.А. Макроекономіка: навч. посіб. / відп. за вип. М.М. Палінчак. Ужгород: Ліра, 2014. 248 с.

6. Солонінко К.С. Макроекономіка: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2015. 200 с.

8. Шинкар В.А., П'ясецька-Устич С.В. Макроекономіка: теорія і практикум: навч. посіб. Ужгород: РІК-У, 2017. 478 с.

9. Макроекономіка: навч. посібник. Рекомендовано Міністерством освіти і науки України /за заг. ред. В.П.Решетило. 2-е вид., доповнене. Харків: ХНУМГ ім. О.М.Бекетова, 2013. 224 с.

10. Макроекономіка: Практикум [Електронний ресурс] : навч. посіб. для студ. спец. за спеціальностями 051 «Економіка», 073 «Менеджмент», 075 «Маркетинг» / КПІ ім. Ігоря Сікорського ; уклад. С. О. Тульчинська, Н. М. Покровська. – Електронні текстові дані (1 файл: 4,5 Мбайт). – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2023. – 154 с.

10. Мельник А. Ф., Желюк Т.Л., Длугопольський О.В., Панухник О.В. Макроекономіка та макроекономічна політика: Навчальний посібник. К.:Знання, 2008. 699 с.

11. Радіонова І.Ф. Макроекономіка: теорія та політика: Підручник. К.: Таксон, 2004.348 с.

12. Савченко А.Г. Макроекономіка. Підручник. К.: КНЕУ. 2005. 441 с.

3. ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА

3.1. Підприємство як суб'єкт господарювання: сутність та напрями діяльності (маркетингова, управлінська, фінансово-економічна, виробнича, обліково-контрольна, інноваційна)

3.2. Середовище господарювання підприємства: внутрішнє (мікросередовище), проміжне (мезосередовище) та зовнішнє (макросередовище).

3.3. Функції (планування, організація, мотивація, контроль) та методи управління підприємством (організаційні, економічні та соціально-психологічні).

3.4. Типи організаційних структур управління підприємствами (лінійна, функціональна, лінійно-функціональна, матрична та дивізіональна).

3.5. Поняття виробничої структури та соціальної інфраструктури підприємства.

3.6. Техніко-технологічна база підприємства та суспільні форми організації виробництва (концентрація, спеціалізація, кооперування, комбінування, конверсія і диверсифікація).

- 3.7. Планування: сутність та різновиди планів підприємства.
Стратегічне, тактичне і оперативне планування: сутність та часові межі.
- 3.8. Бізнес-план: визначення та його розділи (резюме; опис продукції (послуг); маркетинг-план, виробничий план, організаційний план; фінансовий план; оцінка ризиків)
- 3.9. Поняття економіко-математичної моделі та моделювання.
Класифікація моделей. Поняття адекватності моделі. Модель «чорної скриньки». Основні етапи побудови економіко-математичної моделі.
- 3.10. Поняття статистичної залежності між змінними. Суть кореляційного зв'язку. Критерії оцінювання статистичної значущості лінійного зв'язку
- 3.11. Основний капітал (необоротні матеріальні активи): сутність, видова структура, знос, амортизація, фондвіддача, фондомісткість та фондоозброєність.
- 3.12. Оборотний капітал (оборотні активи): сутність, видова структура, коефіцієнт оборотності та тривалість одного обороту.
- 3.13. Нематеріальні ресурси та нематеріальні активи: сутність, види та амортизація.
- 3.14. Інновації: сутність, різновиди та інноваційний процес.
- 3.15. Собівартість продукції та кошторис витрат (матеріальні витрати, витрати на оплату праці, відрахування на соціальні заходи, амортизація, інші операційні витрати).
- 3.16. Ціна на продукцію (послуги): сутність та функції (обліково-вимірвальна, розподільча та стимулююча). Різновиди цін (договірні, вільні, регульовані; роздрібні та оптові).
- 3.17. Дохід та прибуток підприємства (валовий та чистий).
- 3.18. Ефект та ефективність діяльності підприємства: сутність та відмінності.
- 3.19. Персонал підприємства, категорії персоналу. Мотивація персоналу: сутність та методи (економічні і неекономічні).
- 3.20. Сутність заробітної плати як соціально-економічної категорії. Номінальна і реальна заробітна плата. Форми оплати праці.
- 3.21. Соціально-трудові відносини на підприємстві: сутність поняття. Суб'єкти соціально-трудових відносин, держава, роботодавці та наймані працівники.

Список рекомендованої літератури

1. Бойчик І.М. Економіка підприємства: підручник. Київ: Кондор-Видавництво, 2016. 378 с.
2. Господарський Кодекс України від 16.01.2003р. №346-IV-ВР.
3. Економіка підприємства: підручник / під заг. ред. д.е.н., проф. Ковальської Л.Л. та проф. Кривов'язюка І.В.. Київ: Видавничий дім «Кондор», 2020. 620 с.

4. Суліма Н.М., Степасюк Л.М., Величко О.В. Економіка і фінанси підприємства: Підручник. К. «ЦП «КОМПРИНТ»». 2020. 466 с.
5. Економіка підприємства: навч. посіб. / Вігуржинська С.Ю., Басюркіна Н.Й., Свистун Т.В.; [за ред. С. Ю. Вігуржинської]. Одеса : Гуляєва В.М., 2018. 115 с.
6. Економіка підприємства: навч. посіб. / [Н.М. Колпаченко та ін.]. Харків : Діса плюс, 2019. 277 с.
7. Економіка підприємства: навч. посіб. / Козик В. В. [та ін.]. Львів: Простір-М, 2017. 405 с.
8. Економіка підприємства: навч. посіб. / Н. Б. Юрченко [та ін.] ; Івано-Франків. нац. техн. ун-т нафти і газу, каф. економіки природокористування та орг. вир-ва. Івано-Франківськ : ІФНТУНГ, 2018. 375 с.
9. Економіка підприємства: навч. посіб. / Нац. ун-т «Києво-Могилян. акад.» ; уклад.: Н. В. Романченко, Т. В. Кожемякіна, К. В. Пічик. Київ : НаУКМА, 2018. 302 с.
10. Економіка підприємства: навч. посіб. / С. М. Рогач [та ін.]. Київ: Компринт, 2018. 391 с.
11. Економіка підприємства: навч. посіб. / О.С. Трегубов [та ін.] ; за заг. ред. Трегубова О. С. ; Донец. нац. ун-т ім. Василя Стуса. Вінниця : ТВОРИ, 2019. 228 с.
12. Економіка підприємства: навч. посіб. / С.І. Михайлов, Л.М. Степасюк, С.В. Городенко; Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України. - 2-е вид. Київ : Компринт, 2018. 417 с.
13. Економіка підприємства: навч. посіб. для студентів усіх форм навчання спец. 051 "Економіка" / П. М. Коюда, О. В. Степанова ; Харків. нац. ун-т радіоелектроніки. - Харків : ХНУРЕ. Ч. 2. 2018. 192 с.
14. Економіка підприємства: підручник : у 3 ч. Ч. 1 / А. А. Мазаракі, Г.В.Блакита, Г.В.Ситник та ін. ; за заг. ред. А. А. Мазаракі. – Київ : Держ. торг.-екон. ун-т, 2022. – 432 с.
15. Економіка підприємства: підручник / [Н. В. Якименко-Терещенко та ін.] ; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. Н. В. Якименко-Терещенко ; Харків. торг.-екон. ін-т Київ. нац. торг.-екон. ун-ту. Харків : Вид-во Іванченко І.С., 2018. 451 с.
16. Економіка підприємства. Тренінг-курс: навч. посіб. / [Г.М. Филюк та ін.] ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ : Київський університет, 2017. 191 с.
17. Економіка підприємства: навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисц./ Г.О. Швиданенко, О.С.Федонін, О.Г. Мендрул та ін.; за заг. ред. Г.О. Швиданенко. Київ.: КНЕУ, 2009. 439 с.
18. Економіка підприємства: підручник / За заг. редакцією С.Ф. Покропивного. Вид. 2-ге, перероб. та доп. Київ: КНЕУ, 2011. 451 с.
19. Економіка підприємства: практикум: навч. посіб. / Ю. В. Карпенко, В. В. Бенях ; ВНЗ Укоопспілки «Полтав. ун-т економіки і торгівлі» (ПУЕТ). Полтава : ПУЕТ, 2017. 412 с.

20. Яркіна Н.М. Економіка підприємства: навч. посіб. 2-ге вид. перероб. та допов. Київ: Ліра-К, 2020. 596 с.

4. СИСТЕМА МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН

4.1. Міжнародна економічна система: сутність та її елементи. Міжнародний поділ праці.

4.2. Міжнародні економічні відносини, суб'єкти, об'єкти та структурні рівні (підприємства, міждержавний, регіональний, світовий) міжнародних економічних відносин.

4.3. Форми міжнародних економічних відносин. Міжнародна торгівля товарами, міжнародна торгівля послугами, міжнародний рух капіталу, міжнародна міграція робочої сили, міжнародне науково-технічне співробітництво, міжнародні валютно-фінансові та кредитні відносини, міжнародна економічна інтеграція.

4.4. Теорії міжнародної торгівлі (докласичні теорії міжнародної торгівлі, класичні, неокласичні та альтернативні).

4.5. Форми, методи та показники міжнародної торгівлі товарами.

4.6. Поняття та форми міжнародної торгівлі: традиційна (експорт та імпорт), компенсаційна (зустрічні закупівлі, бартерна торгівля, зворотні закупівлі, промислові компенсаційні угоди), торгівля за кооперацією; торгівля в режимі найбільшого сприяння, преференційна, дискримінаційна.

4.7. Методи міжнародної торгівлі товарами. Міжнародна торгівля на підставі прямих зв'язків між контрагентами та через організовані товарні ринки (біржі, аукціони).

4.8. Показники міжнародної торгівлі: 1) обсягові (зовнішньоторговельний оборот; індекс фізичного обсягу зовнішньої торгівлі); 2) результативні (сальдо торговельного балансу; сальдо балансу поточних операцій; індекс стану торговельного балансу; індекс концентрації експорту; коефіцієнт імпортової залежності країни; індекс «умов торгівлі»); 3) інтенсивності (обсяги експорту, імпорту на душу населення; експортна квота; імпортна квота; зовнішньоторговельна квота; інтенсивність внутрішньогалузевого обміну); 4) економічної ефективності (ефективність зовнішньої торгівлі, коефіцієнт ефективності експорту країни).

4.9. Зовнішньоторговельний контракт, види, структура, функції. Міжнародні торговельні терміни (ІНКОТЕРМС-2020).

4.10. Регулювання міжнародної торгівлі товарами та послугами: тарифні та нетарифні інструменти торговельної політики. Класифікація ЮНКТАД нетарифних інструментів. Макроекономічні ефекти застосування тарифних і нетарифних методів для малої та великої економіки.

4.11. Види послуг у міжнародній торгівлі за класифікацією СОТ (ГАТС).

4.12. Поняття міжнародної міграції робочої сили. Зовнішня і внутрішня міграція робочої сили; міжнародна міграція робочої сили: еміграція, імміграція, реїміграція.

4.13. Основні причини, напрямки та закономірності міжнародної міграції робочої сили. Міжнародні центри тяжіння робочої сили. Країни походження трудової міграції. Соціально-економічні наслідки міжнародної міграції робочої сили: країни-реципієнти, країни-донори.

4.14. Світовий ринок праці: сутність та специфіка, функції та сегменти. Географічна та галузева структура світового ринку праці. Поняття та форми неформальної зайнятості у світовому ринку праці. Регулювання міжнародної міграції праці: рівні (національні, міжнародний), методи (економічні, адміністративні, інституційні). Міжнародна організація праці в глобальній системі регулювання трудової міграції

4.15. Україна в міжнародних міграційних процесах: наслідки, переваги та загрози. Головні чинники еміграції та країни-реципієнти робочої сили з України.

Список рекомендованої літератури

1. Міжнародна економіка: підруч. / Д.Г. Лук'яненко, А.М. Поручник, Я.М. Столярчук; МОН України, ДВНЗ «Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана». Київ: КНЕУ, 2014. 762 с.

2. Лук'яненко Д.Г., Поручник А.М., Столярчук Я.М. Практикум з міжнародної економіки: тести, вправи, задачі, проблемні ситуації, ділові ігри. Київ: КНЕУ, 2006. 287 с.

3. Світова економіка: підручник / за ред. О.І. Шниркова, В.І. Мазуренка, О.І., Рогача. Київ: ВПЦ «Київський університет», 2018. 616 с.

4. Сучасна міжнародна економіка: підручник / В.В. Білоцерківець та ін.; за ред. В.М. Тарасевича. Дніпро: Економіка, 2019. 384 с.

5. International economy: handbook/ D.Lukianenko, A.Poruchnik, Y. Stoliarchuk. K.:KNEU, 2021. 671 p.

6. Krugman P. International Economics: Theory & Policy (10th edition)/ P. Krugman, M. Obstfeld, M. Melitz// Prentice Hall, 2015. 792 p.

7. Архієреєв С.І. Міжнародна економіка і міжнародні економічні відносини: навч. посіб. / С. І. Архієреєв, Н. М. Волоснікова, С. О. Климова; за ред. С.І. Архієреєва; Нац. техн. ун-т «Харків. політехн. ін-т». Харків: Видво Іванченка І.С., 2019. 233 с.

8. Міжнародна економіка: підруч. для студентів вищ. навч. закл. / [Ю.Г.Козак, Д.Г.Лук'яненко, Ю.В.Макогон та ін.]; за ред.: Ю.Г.Козака, Д.Г.Лук'яненка, Ю.В.Макогона; М-во освіти і науки України. – 3-тє вид., 31 перероб. та допов. Київ Центр учб. літ., 2017. 559 с.

9. Міжнародна економіка: підруч. [для бакалаврів спеціальності «економіка»] / Є.В. Савельєв, І.Я. Зварич. [вид. 4-те, переробл. та доповн.]. – Тернопіль: ТНЕУ, 2018. 424 с.

10. Міжнародна економіка та міжнародні економічні відносини: навчальний посібник / А.О. Босак, О.Ю. Григор'єв, Ю.В. Малиновський, В.П. Далик. Львів: Міські інформаційні системи, 2017. 365 с.

СТРУКТУРА БІЛЕТУ ВСТУПНОГО ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ (СПІВБЕСІДИ)

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Навчально-науковий інститут «Інститут державного управління»

Ступінь *магістр*

Галузь знань **05 Соціальні та поведінкові науки**

Спеціальність **051 Економіка**

Освітньо-професійна програма **Управління персоналом
та економіка праці**

На базі ступеня/ОКР: **спеціаліст, магістр**

*Вступне фахове
випробування*

Білет 1

Завдання 1. Теоретичне питання. Дайте розгорнуту відповідь на запитання (повна відповідь оцінюється у 50 балів):

Склад і структура основних виробничих фондів підприємства. Показники рівня використання основних фондів.

Завдання 2. Визначення економічних термінів. Дайте коротку відповідь на питання (кожна правильна відповідь оцінюється у 10 балів):

Еластичність попиту за ціною пряма показує

Кількісне рівняння Фішера –

Амортизація – це ...

Загальна рентабельність підприємства – це ...

Сальдо торговельного балансу – ...

Завдання 3. Тестові завдання. Оберіть єдино правильну відповідь (кожна правильна відповідь оцінюється у 5 балів):

1. Маржинальний прибуток визначається як:

а) різниця між виручкою та постійними витратами;

б) різниця між ціною та загальними витратами;

в) різниця між виручкою та змінними витратами;

г) різниця між ціною та собівартістю продукції.

2. Функція ринкового попиту має вид: $Q_D = 3 - P$, (де P – ринкова ціна), а функція пропозиції $Q_S = 2P$. Визначте, чому дорівнює рівноважна ринкова ціна:

а) 1

б) 2

в) 3

г) 1,5

3. Про яку функцію ціни йдеться, якщо вона полягає у вираженні в єдиній грошовій формі різних за своєю натуральною формою товарів (послуг)?

а) вимірювально-інформаційна функція;

б) розподільна функція;

в) стимулювальна функція;

г) регулювальна функція.

4. Валовий внутрішній продукт – це:

а) сума всіх вироблених товарів та послуг;

б) сума реалізованих товарів та послуг;

- в) сукупна ринкова вартість кінцевої продукції та послуг, що вироблені за рік резидентами країни;
- г) сукупна ринкова вартість кінцевої продукції та послуг, що вироблені за рік резидентами і нерезидентами країни.
5. Природне безробіття включає такі види безробіття:
- циклічне та структурне;
 - фрикційне та структурне;
 - фрикційне та циклічне;
 - циклічне та фактичне.
6. Рентабельність – це:
- частина виручки, що залишається після відшкодування всіх витрат на виробничу і комерційну діяльність підприємства;
 - відносний показник ефективності діяльності підприємства;
 - різниця між виручкою та прямими витратами;
 - відношення валових витрат на виробництво до обсягу товарної продукції
7. Товарна продукція, яка фактично відвантажена й оплачена споживачем продукції підприємства за певний (плановий) період, називається:
- валовою продукцією;
 - чистою продукцією;
 - реалізованою продукцією;
 - готовою продукцією.
8. За якими ознаками можна класифікувати зовнішньоекономічну діяльність:
- за масштабами охоплення ринкової території;
 - за видами зовнішньоторговельних операцій (угод);
 - за сферами (об'єктам) зовнішньоторговельних операцій;
 - всі відповіді вірні.
9. Який вищий законодавчий орган в Україні приймає участь в регулюванні ЗЕД:
- Кабінет Міністрів України;
 - Верховна Рада України;
 - Національний Банк України;
 - всі відповіді вірні.
10. До основних видів зовнішньоекономічної діяльності відносять:
- кредитні та розрахункові операції між суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності та іноземними суб'єктами господарської діяльності;
 - створення суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності банківських, кредитних та страхових установ за межами України;
 - створення іноземними суб'єктами господарської діяльності зазначених установ на території України у випадках, передбачених законами України;
 - всі відповіді вірні.

Завдання 4. Практичне завдання (правильна відповідь оцінюється у 50 балів).

За звітний рік підприємство мало такі показники діяльності: обсяг вироблених і реалізованих виробів становив 25 тис. одиниць, постійні витрати при цьому становили 400 тис. грн, а змінні – 500 тис. грн. Оптова ціна виробника (без ПДВ), встановлена на такий виріб, 40 грн. Скільки виробів додатково потрібно виготовити і реалізувати в наступному році, якщо підприємство бажає збільшити свій прибуток на 10%?

Голова фахової комісії _____ / _____ /
підпис *прізвище, ім'я, по-батькові*

Відповідальний секретар
 приймальної комісії _____ / _____ /
підпис *прізвище, ім'я, по-батькові*

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ПИСЬМОВИХ ВІДПОВІДЕЙ НА ФАХОВОМУ ВСТУПНОМУ ВИПРОБУВАННІ

З метою оцінювання рівня знань студента в репродуктивному аспекті, тобто з метою з'ясування того, як студент засвоїв та спроможний відтворити набуті знання нормативного характеру, до складу екзаменаційних завдань включено розкриття теоретичного питання, необхідність визначення економічного терміну та надання відповіді на тестові завдання:

1. При перевірці відповіді на **теоретичне питання** оцінюється рівень самостійності студента стосовно формулювання власного погляду на запропоновану проблему та визначається, чи здатний студент застосувати інноваційний, творчий підхід для розв'язання поставленого завдання. Для підсумкового оцінювання відповіді на теоретичні питання проблемного характеру використовуються такі критерії:

Шкала оцінювання	Критерії оцінювання
50	Правильна вичерпна відповідь на поставлене запитання, продемонстровано глибокі знання понятійного апарату і літературних джерел, уміння аргументувати свою відповідь, наведено приклади
40	В основному відповідь на поставлене питання правильна, але є несуттєві неточності
30	Відповідь на поставлене питання загалом наведено, але не має переконливої аргументації відповіді, характеристики певних об'єктів
20	Відповідь показує посереднє знання основного програмного матеріалу, містить суттєві помилки при трактуванні понятійного апарату
10	Відповідь на запитання неповна та містить суттєві помилки
0	Відповідь неправильна або відсутня

2. Основна мета оцінки **визначення економічних термінів** – визначити ступінь знання вступником матеріалу з конкретного питання, а також оцінити загальний рівень володіння вступником теоретичним матеріалом. Для оцінювання рівня відповіді на кожне завдання використовуються такі критерії:

Шкала оцінювання	Критерії оцінювання
10	Правильна вичерпне визначення на поставлене запитання, продемонстровано глибокі знання понятійного апарату і літературних джерел, уміння аргументувати свою відповідь, наведено приклади
8	В основному визначене виписане, але є несуттєві неточності
6	Визначення загалом наведено, але не має переконливої аргументації відповіді, характеристики певних об'єктів
4	Наведене визначення містить суттєві помилки при трактуванні понятійного апарату
2	Визначення неповне та містить суттєві помилки
0	Відповідь неправильна або відсутня

3. Основна мета оцінки визначення правильних відповідей на тестові завдання визначити ступінь знання вступником матеріалу з конкретного питання, а також оцінити загальний рівень володіння вступником теоретичним матеріалом. **Тестові завдання** в кількості 10 питань подаються у закритій формі з одиничним вибором; за кожну правильну відповідь – 5 бали. Для оцінювання теоретичного завдання використовуються такі критерії:

5 балів	вступник дав правильну відповідь
---------	----------------------------------

4. З метою оцінювання рівня знань, умінь та навичок студента в аналітико-прикладному аспекті, тобто для того, щоб з'ясувати здатність студента аналізувати запропонований матеріал та робити на базі цього аналізу самостійні висновки, до складу екзаменаційних завдань включено практичне завдання (задача). При перевірці розв'язання задачі оцінюється рівень володіння студентом нормативним матеріалом курсу та здатність до його використання в типових практичних ситуаціях, а також рівень умінь і навиків студента здійснювати техніко-економічні розрахунки щодо обґрунтування вибору рішень, які мають прийматися в типових господарських ситуаціях в діяльності підприємства. Для оцінювання виконання практичного завдання використовуються такі критерії:

Шкала оцінювання	Критерії оцінювання
50	Правильний розв'язок завдання з повним викладенням порядку розв'язку та глибокою обґрунтованістю висновків за результатами розрахунків
40	Правильний розв'язок завдання з неповним викладенням порядку розв'язку або недостатньо глибокою обґрунтованістю висновків за результатами розрахунків
30	Неповне викладення порядку розв'язку завдання, наявні незначні арифметичні помилки, недостатньо обґрунтовані висновки за результатами розрахунків
20	Розв'язок завдання з допущенням кількох арифметичних помилок і неповним викладенням порядку розв'язку, відсутність висновків за результатами розрахунків
10	Частковий розв'язок завдання з неправильним обґрунтуванням порядку розв'язку
0	Завдання не розв'язано або розв'язано не вірно

У випадку використання заборонених джерел вступником на вимогу викладача залишає аудиторію та одержує загальну нульову оцінку.

Фахове вступне випробування проводиться у письмовій формі. Тривалість фахового вступного випробування – 2 академічні години (90 хвилин). За підсумками вступного фахового випробування вступник може набрати від 0 до 200 балів включно. Результат іспиту оцінюється за шкалою від 100 до 200 балів. **Тобто оцінка 100 балів – це вже позитивна оцінка з якою можна брати участь у конкурсному відборі.**

Для проведення вступного випробування приймальною комісією попередньо готуються білети відповідно до «Програми фахового вступного випробування». Програма фахового вступного випробування оприлюднюється засобами наочної інформації на інформаційних стендах приймальної комісії. Вступне випробування проводиться у строки передбачені Правилами прийому до ХНУ імені В.Н. Каразіна.

Голова фахової
атестаційної комісії

Наталія СТАТІВКА

Протокол засідання приймальної комісії № 2 від 15 квітня 2024 року

Відповідальний секретар приймальної комісії _____ Сергій ЄЛЫЦОВ